

23-24
OCTOBER
2025

2030
UZBEKISTAN
STRATEGY

CONFERENCE "GLOBAL
AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS"

"YASHIL IQTISODIYOT
VA TARAQQIYOT"

IV GLOBAL VA MILLIY IQTISODIYOT TRENDLARI:
"O'ZBEKISTON - 2030" STRATEGIYASI

23-24
OKTYABR

TOSHKENT DAVLAT
IQTISODIYOT UNIVERSITETI

IV GLOBAL VA
UZBEKISTON -
2030
DUNYO
IQTISODIYOT
STRATEGIYA
"O'ZBEKISTON -
2030"
FORUM

GLOBAL VA MILLIY IQTISODIYOT TRENDLARI:
"O'ZBEKISTON - 2030" STRATEGIYASI

GLOBAL AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS: "UZBEKISTAN-2030" STRATEGY

ГЛОБАЛЬНЫЕ И НАЦИОНАЛЬНЫЕ
ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ТЕНДЕНЦИИ:
СТРАТЕГИЯ «УЗБЕКИСТАН -2030»

FORUM

YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT

2025

ELEKTRON ILMIY JURNAL

MAXSUS SON

- MACROECONOMIC STABILITY
- LABOR MARKET IN THE GREEN ECONOMY
- GLOBAL ECONOMY AND INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS
- GREEN INVESTMENT AND FINANCING
- GREEN TECHNOLOGIES
- ECO-TOURISM
- GREEN INNOVATIONS

CONFERENCE "GLOBAL
AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS"

TASHKENT
STATE
UNIVERSITY OF
ECONOMICS

2nd CONFERENCE
BANKING /
FINANCIAL
DIRECTION
THE PRIVATE

BANK-MOLIYA TIZIMI
VA XUSUSIY SEKTORNI
RIVOJLANTIRISH
YO'NALISHLARI

2030

**TOSHKENT DAVLAT
IQTISODIYOT UNIVERSITETI**

IV GLOBAL VA MILLIY IQTISODIYOT TRENDLARI: “O‘ZBEKISTON – 2030” STRATEGIYASI FORUMI

(MAXSUS SON)

TOSHKENT–2025

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

ISBN: 978-9910-8110-8-1

UO'K: 004.89(575.1)(062)

KBK: 32.813(5O')ya1

T 97

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeveva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayeich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow))
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

INNOVATSION SIYOSATNI AMALGA OSHIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI – OLIY TA'LIM TRANSFORMATSIYASI, RAQAMLI MODERNIZATSIYA VA BARQAROR RIVOJLANISH OMILLARI.....	13
Sharipov Kongratbay Avezimbetovich	
O'ZBEKISTON YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHI: ZARURAT, MAQSADI VA AYRIM MUAMMOLARI, YECHIMLAR	16
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna	
FAN, TA'LIM VA ISHLAB CHIQARISHDAGI SO'NGGI TENDENSIYALAR VA INNOVATSIYALAR	25
To'ychiyev Olimjon Alijonovich	
QURILISH TASHKILOTLARIDA KREDITGA LAYOQATLILIKNI BAHOLASHNI RAQAMLASHTIRISH	30
Mavlanov Normo'min Normamatovich	
BUDJET TASHKILOTLARIDA DAVLAT XARIDLARINI SAMARALI TASHKIL ETISHDA ELEKTRON SAVDOLARNING AHAMIYATI.....	37
Turabov Sarvar Abdumalikovich	
O'ZBEKISTONNI MINTAQAVIY TA'LIM VA ILM-FAN HABIGA AYLANTIRISHNING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI	41
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li	
HUDUDIY RIVOJLANISH STRATEGIYALARIGA INNOVATSION KOMPONENTLARNI INTEGRATSIYA QILISH USULLARI	46
Muminov Fazliddin Xusniddin o'g'li	
OROL DENGIZI MEROSI: EKOLOGIK FOJIANI BARQAROR EKOTURIZM IMKONIYATLARIGA AYLANTIRISH	52
Zufarova Nozima	
KORXONALARNING YASHIL MARKETING STRATEGIYASINI ISHLAB CHIQISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	60
Ergashxodjayeva Shaxnoza Djasurovna	
O'ZBEKISTONDA ISHCHI KUCHI BOZORINING TAKRORIY AMAL QILISHINING NAZARIY JIHATLARI	66
Mamaraximov B.E.	
BANK-MOLIYA TIZIMIDA QIMMATLI QOG'OZLAR VA MOLIYAVIY INSTRUMENTLARDAN FOYDALANISH ORQALI GAROV DIVERSIFIKATSIYASINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	70
Xolbozorov Husniddin Norbek o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA TO'QIMACHILIK SANOATIDA MARKETINGNING INNOVATSION KONSEPSIYALARI.....	76
Jumayev Olimjon Sadulloyevich, Axmedova Shoxsanam Sindbod qizi	
SAVDO KORXONALARIDA EKOLOGIK MAHSULOTLARNI TARG'IB QILISH VA SOTISHNI RAG'BATLANTIRISH USULLARI	84
Jalalova Dildora Jamolovna	
DIRECTIONS OF FORMING AND PROVIDING A COMPETITIVE EXPORT-ORIENTED ECONOMY IN UZBEKISTAN	87
Asatullaev Khurshid Sunatullaevich, Nasirxodjaeva Dilafruz Sabitkhanovna, Abdullayeva Madina Kamilovna	
FROM SCIENCE TO BUSINESS: HOW UNIVERSITIES STIMULATE INNOVATION	94
Prof. A. Bobozhonov, Prof. A.M. Shatre, Assoc. Prof. V. Kirilova Vladimirova, prof. R.Kh. Karlibaeva	
PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF GREEN TECHNOLOGIES IN UZBEKISTAN BASED ON ADVANCED INTERNATIONAL EXPERIENCE	100
Otamuratov Sarvar	
SPECIFIC FEATURES OF MIGRATION FROM UZBEKISTAN AND PROSPECTS FOR ORGANIZATIONAL IMPROVEMENT	105
Sabirova Lola Shavkatovna, Shaislamova Nargiza Kabilovna	

KORXONA BARQAROR AXBOROT TIZIMINI YARATISH QIYINCHILIKLARI.....	112
Abidov Abdujabbar Abduxamidovich	
TIJORAT BANKLARI FAOLIYATIGA FOIZ RISKINING TA'SIRI VA ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	119
Isakov.J.Ya	
CREATION OF A MECHANISM FOR THE DEVELOPMENT AND INTRODUCTION OF A MODEL OF COMPLETE TRANSITION TO THE NETZERO ENERGY SYSTEM IN UZBEKISTAN	127
Makhmudova Guljakhon N., Gulomova Nigora Farxadovna	
УСИЛЕНИЕ ВОЗДЕЙСТВИЯ ХОЗЯЙСТВЕННОГО МЕХАНИЗМА НА СТОИМОСТНУЮ ОЦЕНКУ ОСНОВНЫХ ФАКТОРОВ ПРОИЗВОДСТВА.....	133
Алишер Расулев, Сергей Воронин	
РОЛЬ ФИНАНСОВОЙ ГЛОБАЛИЗАЦИИ В РАЗВИТИИ МАЛОГО И СРЕДНЕГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА: ПЕРСПЕКТИВА И ПРИКЛАДНЫЕ РЕШЕНИЯ ДЛЯ ИХ ПЕРЕХОДА К МСФО.....	143
Эргашева Шахло Тургуновна	
DEVELOPMENT PROSPECTS OF AGRICULTURAL ECONOMIC ACTIVITY UNDER DIGITAL TRANSFORMATION	151
Boburjon Vafoev	
ENERGETIKA TIZIMIDAGI KORXONALAR MOLIYAVIY HOLATINING TAHLILI.....	157
Matnazar Yusupovich Raximov	
АСПЕКТЫ УПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЕМ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ТУРИЗМА В РЕСПУБЛИКЕ	162
Очилова Хилола Фармоновна	
TA'LIM XIZMATLARI BOZORINI TAKOMILLASHTIRISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLAR	167
Abdullayev Suyun Artikovich	
THE INTERCONNECTION BETWEEN DIGITAL LEARNING PLATFORMS AND THE DIGITAL ECONOMY.....	171
Kuchkarov Takhir Safarovich, Kholmonov Shodiyor Karshiboyevich	
BANK-MOLIYA TIZIMI VA XUSUSIY SEKTORNI RIVOJLANTIRISHDA YANGI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA BANK FAOLIYATINI RAQAMLASHTIRISH IMKONIYATLARI	174
Norov Akmal Ruzimamatovich	
РАЗВИТИЕ БАНКОВСКО-ФИНАНСОВОЙ СИСТЕМЫ И ЧАСТНОГО СЕКТОРА В РАМКАХ ПЕРСПЕКТИВ ВСТУПЛЕНИЯ ВО ВСЕМИРНУЮ ТОРГОВУЮ ОРГАНИЗАЦИЮ	180
У.А.Юлдашева	
ЗЕЛЕННЫЕ ПОТРЕБИТЕЛИ - ПУТИ РАЗВИТИЯ ЗЕЛЕННОГО РОСТА В РАМКАХ УСТОЙЧИВОЙ ЭКОНОМИКИ	185
Дехканова Наргиза Шарифовна	
ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ АУДИТ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	192
Ходжаева М.Х.	
TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA AHOLINING MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	199
Akbarova Barno Shuxratovna	
SUSTAINABLE ECONOMIC GROWTH THROUGH TOURISM UNDER THE GREEN ECONOMY FRAMEWORK	204
Jumayev Akbar Mahmudovich	
MAKROIQTISODIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA BANK TIZIMINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	210
Erkinxojiyev Ismoiljon Ikromjon o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA MINTAQAVIY SANOAT KORXONALARIDA KORPORATIV MADANIYATNI RIVOJLANTIRISH VA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OPTIMALLASHTIRISH	216
Matrizayeva Dilaram Yusupbayevna	
UZBEKISTAN AT THE CROSSROADS OF HISTORY AND GREEN INNOVATION: FROM THE GREAT SILK ROAD TO A SUSTAINABLE FUTURE	220
Avalova Gulshod Murodullayevna	

ГЛАВНЫЕ ВЕКТОРЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОЛИТИКИ ПО ОБЕСПЕЧЕНИЮ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	226
Абдуллаева М.К.	
ENVIRONMENTAL MANAGEMENT IN THE INDUSTRIAL CLUSTERS SYSTEM IN UZBEKISTAN: MODERN TRENDS AND DEVELOPMENT PROSPECTS.....	233
Kholikova Rukhsora Sanjarovna	
HUDUDDAGI KICHIK BIZNESNING SAMARALI TARKIBIY TUZILMASINI SHAKLLANTIRISHDA MUTASSADI TASHKILOTLARNING O'ZARO UYG'UN HARAKATINI TASHKIL ETISH.....	239
Sharipov Kuvondik Baxtiyorovich	
BUSINESS ANALYTICS IN HISTORICAL PERSPECTIVE: LESSONS FROM THE INDUSTRIAL REVOLUTION TO THE DIGITAL AGE	246
Burhanova Sabo Tulanovna	
"COST ENGINEERING"NING NAZARIY ASOSLARI VA UNI IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISHDAGI O'RNI.....	252
Zayniddinova Umida Djalalovna	
FEATURES AND WAYS OF FURTHER DEVELOPMENT OF THE DIGITAL ECONOMY.....	256
Kobilov Alisher, Majidova Irodahon	
ПИЩЕВАЯ ИНДУСТРИЯ УЗБЕКИСТАНА: АГРАРНЫЙ ИМПУЛЬС, ЭНЕРГЕТИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ И ЦЕНОВАЯ КОНЪЮНКТУРА.....	263
Юлдашев Голибжон Тургунович, Элдорбеков Гофурбек Искандарбек угли	
INCOME INEQUALITY AND MACROECONOMIC DETERMINANTS IN UZBEKISTAN: AN EMPIRICAL ANALYSIS	273
Muhammad Eid Balbaa, Marina Sagatovna Abdurashidova	
РЫНОК ТРУДА В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА.....	276
Амирджанова Ситора Суннат кизи	
EKOLOGIK QO'RIQXONALARDA MONITORING JARAYONLARINING IQTISODIY VA TASHKILIY ANAMIYATI	282
Homidov Hamdam Hasan o'g'li	
ГАРМОНИЗАЦИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ СТАНДАРТОВ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН В СООТВЕТСТВИИ С МСФО	288
Абдужалилова Дилноз Абдусаттаровна	
SUSTAINABLE TOURISM AND BIODIVERSITY PROTECTION: CASE OF UZBEKISTAN WITHIN THE UNESCO WORLD HERITAGE FRAMEWORK.....	294
Yuldasheva Dilnoza Ulugbekovna	
ПРАКТИЧЕСКОЕ ПРИМЕНЕНИЕ НЕЙРОМАРКЕТИНГА НА МАРКЕТПЛЕЙСАХ (WILDBERRIES, UZUM MARKET, ЯНДЕКС МАРКЕТ)	300
Юлдашев Жамшид Абрарович	
ЗЕЛЕНАЯ ЭКОНОМИКА КАК СТИМУЛ РАЗВИТИЯ РЫНКА ТРУДА УЗБЕКИСТАНА.....	309
Шаюсупова Наргиза Тургуновна	
GLOBALLASHUV SHAROITIDA YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANISHI O'ZBEKISTONNING XALQARO SAVDOSIGA VA IQTISODIY XAVFSIZLIGIGA TAHDID SIFATIDA.....	315
Mamatov Mamajan Ahmadjonovich	
SUG'URTA TASHKILOTLARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISH VA INNOVATSION SUG'URTA MAHSULOTLARINI JORIY QILISH MASALALARI	321
Xalikulova Gulzada Tadjimuratovna	
O'ZBEKISTON OZIQ-OVQAT BOZORIDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH ORQALI BARQAROR ISTE'MOLNI RAG'BATLANTIRISH	333
Eshmatov Sanjar Azimqulovich	
ИННОВАЦИОННЫЕ ЗЕЛЁНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В РАЗНЫХ ОТРАСЛЯХ ЭКОНОМИКИ: ГЛОБАЛЬНЫЙ ОПЫТ И НАЦИОНАЛЬНАЯ ПРАКТИКА	337
Назарова Ра'но Рустамовна, Мусаева Гавхар Ахматжон кизи	
YASHIL IQTISODIYOTDA MEHNAT BOZORI: O'ZBEKISTON TAJRIBASI VA ISTIQBOLLARI	343
Homidjonov Fozilxon Umarxon o'g'li, Haydarov Kamoliddin Baratovich	

GREEN INVESTMENT: PATHWAYS TOWARD A SUSTAINABLE FUTURE.....	348
Odilova Sitara Sayfitdin kizi	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTON SANOAT KORXONALARIDA MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	351
Kutbitdinova Mohigul Inoyatovna	
QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA YASHIL TEXNOLOGIYALAR VA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING BARQAROR RIVOJLANISHGA TA'SIRI	356
Metyakubov Azamat Djumanazarovich	
ELEKTR SANOAT KORXONALARINING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH ISTIQBOLLARI	361
Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li	
УЧЕТ ЗАТРАТ И МЕТОДЫ ОПРЕДЕЛЕНИЯ СЕБЕСТОИМОСТИ ПРОДУКЦИИ В НЕФТЕГАЗОВОЙ ОТРАСЛИ	368
Махкамова Саида Гайратовна	
MILLIY HISOBLAR TIZIMIDA INTELLEKTUAL MULK MAHSULOTLARINI MAKROIQTISODIY DARAJADA HISOBGA OLISHNING METODOLOGIK ASOSI.....	375
Sunnatov Muxtor Ne'matovich	
RENEWABLE ENERGY AND MACROECONOMIC STABILITY IN CENTRAL ASIA: PATHWAYS WITHIN THE GREEN ECONOMY	382
Khabibullo Abdullaev	
JAHON SUG'URTA AMALIYOTI ASOSIDA O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORIDA YANGI RIVOJLANISH YO'NALISHLARI.....	387
Abdimom'ina Saodat Taxirjonovna	
INTEGRATING DATA SCIENCE INTO GREEN FINANCING AND ECO-INNOVATIONS: ACHIEVING THE GOALS OF UZBEKISTAN-2030	397
Norboev Odil Abraevich, Kungratov Ilmurod Kuzibay ugli	
O'ZBEKISTONDA SANOAT ISHLAB CHIQRISHINI DIVERSIFIKATSIYALASH AMALIYOTI VA ISTIQBOLLARI	404
Olimov Maqsudjon Komiljon o'g'li	
СОЗДАНИЕ ЗЕЛЕННОГО ЭНЕРГЕТИЧЕСКОГО КОРИДОРА В ЕВРОПУ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ АЗЕРБАЙДЖАНА, КАЗАХСТАНА И УЗБЕКИСТАНА.....	411
Лала Гамидова Адиль, Арзман Гусейнов Айдын	
MAHALLA TIZIMIDA AHOLINI OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARIGA BO'LGAN ISTE'MOL TALABLARI MODEL.....	419
S. Qulmatova	
AHOLI ICHKI MIGRATSIYASINING MEHNAT BOZORIGA TA'SIRINI STATISTIK O'RGANISH	427
Mirolimov Mirislon Mirshokir o'g'li	
O'ZBEKISTONDA BANK TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH TENDENSIYALARI VA MUAMMOLARI	434
Jumaniyozova Mukaddas Yuldashevna	
ЗЕЛЁНЫЕ ФИНАНСЫ: ГЛОБАЛЬНЫЕ ТРЕНДЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	438
Фаттахова Муниса	
QISHLOQ XO'JALIGI SOHASI FAOLIYATINI DAVLAT TOMONIDAN MUVOFIQLASHTIRISH VA BOSHQARISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	444
Tuxtamishev Shodimurod Qurbonboyevich	
MARKETING TADQIQOTLARI ASOSIDA MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISH	452
Xojiyev Elshod Yoqub o'g'li	
СПОСОБЫ УПРАВЛЕНИЯ НАУЧНЫМИ УЧРЕЖДЕНИЯМИ В ЦЕЛЯХ ПЕРЕХОДА НА РАЗРАБОТКУ ЗЕЛЕННЫХ ИННОВАЦИЙ	459
Юдаков Александр Андреевич	
O'ZBEKISTONNI JAHON SAVDO TASHKILOTIGA A'ZO BO'LISHINING OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHGA TA'SIRI.....	466
Axmedova N.A.	

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KLASTERLAR FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING IQTISODIY MEKANIZMI	471
Sherkulov Shohruh Erkin o'g'li	
DEVELOPMENT SCENARIOS OF UZBEKISTAN'S ACTIVE LABOR FORCE UNTIL 2030 AND THEIR ECONOMIC IMPLICATIONS	476
Ganiev Bakhtiyor Zulfikor ugli, Rakhmonov Bekzod Sharibjon ugli	
РАЗВИТИЕ ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКИ КАК ФАКТОР СТИМУЛИРОВАНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ АКТИВНОСТИ ЖЕНЩИН В УЗБЕКИСТАНЕ	481
Дониерова Фотимабону Алишер кизи	
YASHIL ENERGETIKA VA UNING IQTISODIY TARAQQIYOTDAGI O'RNI	488
Babadjanova Malika Ruzimova	
BENCHMARKING IN THE AUTOMOTIVE INDUSTRY: STRATEGIES FOR SUSTAINABLE COMPETITIVENESS	492
Abdurashidova Nigora	
УЗБЕКИСТАН СТРЕМИТСЯ К УСТОЙЧИВОМУ ЭКОНОМИЧЕСКОМУ РОСТУ, ВНЕДРЯЯ ПРИНЦИПЫ «ЗЕЛЁНОЙ» ЭКОНОМИКИ	498
Сагдуллаева Гулнора Ботыровна	
O'ZBEKISTONDA FAOLIYAT YURITAYOTGAN KOMPANIYALARNING GLOBAL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH YO'NALISHLARI	502
Sharipov Ixtiyor Baxtiyorovich	
ZAIF BANDLIK DAN UNUMLI BANDLIK SARI TRANSFORMATSIYA: O'ZINI O'ZI BAND QILISH	507
Qurbonov Samandar Pulatovich	
ВОЗОБНОВЛЯЕМАЯ ЭНЕРГИЯ В ГЛОБАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ: ТЕКУЩИЕ ТЕНДЕНЦИИ И БУДУЩЕЕ РАЗВИТИЕ	514
Меҳрибан Самедова Тофик	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING MEHNAT UNUMDORLIGINI OSHIRISHGA TA'SIRI	521
Zafar Alisherovich Mamadiev, Nodira Isametdinovna Xasanxonova	
SAVDO KORXONALARIDA BUXGALTERIYA HISOBINI XALQARO STANDARTLARGA INTEGRATSIYA QILISH MEKANIZMLARI	526
Ablazov Lazizbek Abdiquosimovich	
TIJORAT BANKLARINING TRANSFORMATSIYASI JARAYONINI TAKOMILLASHTIRISH	530
Ziyadullaev Z.	
TO'LOV TIZIMI KONSEPTUAL MODELINING SHAKLLANISH TAMOIYILLARI	537
Toshniyozov Sherali Kamoliddinovich	
STAFF PERFORMANCE EVALUATION BASED ON KPI SYSTEM INDICATORS	546
Rakhmatullaeva Shakhnoza Khamidovna, Sadridinova Sevinchkhon	
SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND THE TRANSITION TO A GREEN ECONOMY IN THE CONTEXT OF GLOBAL ECONOMIC TRENDS	555
Svetlana Yurievna Shatokhina	
MILLIY TARBIYA OMILLARI VA MILLIY MADANIY YONDASHUV ASOSIDA TALABALARDA O'QUV TASHABBUSKORLIGINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY-AMALIY ASOSLARI	560
Azimova Nilufar Nuriddinovna	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI TA'MINLASHDA BANK RESURLARINING ROLI	567
Xodjayeva Jeyrona Ravshonbek qizi	
O'QUV DASTURINI INTEGRATSIYALASH VA YASHIL KO'NIKMALARNI RIVOJLANTIRISH: AKADEMIK VA SANOAT O'RTASIDAGI TAFOVUTNI YOPIISH	572
Qo'ziqulova Dilfuzaxon Maxammatisaqovna	
DIGITAL TRANSFORMATION AND DIGITAL PLATFORMS AS A KEY FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF SMALL BUSINESS ENTITIES	580
Rizayeva Nilufar Oblakulovna	

IQTISODIY OLIY TA'LIMDA STRATEGIK INNOVATSIYALAR: YASHIL KO'NIKMALARNI MILLIY VA GLOBAL BARQARORLIK MAQSADLARI BILAN MUVOFIQLASHTIRISH	585
<i>Xasanova Zarina Maxamadaliyeva</i>	
MARKAZIY OSIYODA YASHIL IQTISODIYOT: BARQAROR RIVOJLANISH YO'LIDAGI TO'SIQLAR VA ISTIQBOLLAR.....	594
<i>Aminov Shovkat O'ktam o'g'li</i>	
ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЗЕЛЁНЫХ ОБЛИГАЦИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	598
<i>Саидахмедова Аида Мирзаевна</i>	
ПОВЫШЕНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ И СНИЖЕНИЕ РИСКОВ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ НА ОСНОВЕ ОБЕСПЕЧЕНИЯ БЕЗОПАСНОСТИ ТРАНЗАКЦИЙ В ФИНАНСОВЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ СИСТЕМАХ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ СОВРЕМЕННЫХ СИММЕТРИЧНЫХ КРИПТОСИСТЕМ.....	605
<i>Раҳимбердиев Қ.Б.</i>	
ИНТЕГРАЦИЯ ФИНАНСОВЫХ И СТРАХОВЫХ ИНСТРУМЕНТОВ ДЛЯ СТИМУЛИРОВАНИЯ УСТОЙЧИВОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА	612
<i>Ш.Ф.Кобилжонова</i>	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ КАПИТАЛА ХОЗЯЙСТВУЮЩИХ СУБЪЕКТОВ В КОНТЕКСТЕ РАЗВИТИЯ БАНКОВСКО-ФИНАНСОВОЙ СИСТЕМЫ И ЧАСТНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ	618
<i>Д.А.Юлдашева</i>	
РОЛЬ БАНКОВСКО-ФИНАНСОВОЙ СИСТЕМЫ И СТРАХОВЫХ МЕХАНИЗМОВ В СТИМУЛИРОВАНИИ РАЗВИТИЯ ЧАСТНОГО СЕКТОРА	624
<i>Г.Т.Ахмедова</i>	
SUG'URTA BOZORI FAOLIYATINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TRANSFORMATSIYALASH VA UNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MASALALARI.....	630
<i>Saidov Farrux Faxriddinovich</i>	
OPPORTUNITIES TO ENSURE SUSTAINABLE ECONOMIC GROWTH IN THE ENERGY SECTOR THROUGH THE TRANSITION TO A GREEN ECONOMY.....	635
<i>Ulashov Aliboy Rashid ugli, Istamova Nasiba Narzillo kizi</i>	
INKLYUZIV OLIY TA'LIMDA MUSTAQIL ISHLASH JARAYONINI TASHKILLASHTIRISH	641
<i>Akbarova Kamola Abdugabbor qizi</i>	
YOUTH-DRIVEN PATHWAYS TO GREEN EMPLOYMENT: A THEORETICAL EXAMINATION OF INCLUSIVE ECONOMIC STRATEGIES	646
<i>Suvpulatov Ozodjon Alijon ugli</i>	
KICHIK BIZNES INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHDA XORIJIY TAJRIBALAR VA UNING O'ZBEKISTON UCHUN AHAMIYATI	651
<i>Botirova Xulkar Olimjonovna</i>	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA BARQAROR RIVOJLANISH KLASSTERLARI: NAZARIY ASOSLAR VA AMALIY YONDASHUVLAR.....	655
<i>Sherkulova Nodirabegim Baxordin qizi</i>	
BIOTECHNOLOGICAL SOLUTIONS IN URBAN PLANNING: OPPORTUNITIES AND LIMITATIONS OF "LIQUID TREES"	660
<i>Nosirkulov Asadjon Ahmadjon ugli</i>	
YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA TIKLANADIGAN ENERGIYA MANBALARINING O'RNI.....	663
<i>Fayziyeva Dilso'z Bahodirovna</i>	
KREDIT PORTFELIDA MUAMMOLI KREDITLAR ULUSHINI KAMAYTIRISH YO'LLARI	668
<i>Salixova G.J</i>	
O'ZBEKISTONDA KANDOLAT MAHSULOTLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISHDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH.....	672
<i>Boboyorova Maftuna Xaqul qizi, Boboyorov Islombek Xaqul o'g'li</i>	
OLIY TA'LIM TIZIMIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH METODLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	675
<i>Xusniddinov Yorqinjon Muhiddin o'g'li</i>	

MODA SANOATIDA CRM TIZIMLARINI ELEKTRON SAVDO PLATFORMALARI BILAN UYG'UNLASHTIRISHDAGI TO'SIQLAR	679
Xalilova Nafisa Komilovna	
ENHANCING FOREIGN ECONOMIC RELATIONS AS A DRIVING FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF THE NATIONAL ECONOMY	683
Khaitova Feruza Bahrom kizi	
MARKAZIY OSIYO MAMLAKATLARIDA XORIJIY INVESTITSİYALARINING QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARIGA TA'SIRI	687
Akishova Shaxnoza Davlet qizi	
BUXORO VILOYATIDA HUNARMANDCHILIK FAOLIYATINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI: TAHLIL VA ISTIQBOLLAR.....	693
Ravshanova Gulchexra Ravshanovna	
SANOATNI RIVOJLANTIRISHNING MEXANIZMLARI TURLARI VA OLIMLARNING YONDASHUVLARI	698
Ne'matov Shoxruxbek Ma'murjon o'g'li	
O'ZBEKISTON BANK-MOLIYA TIZIMIDA KREDIT RISKLARINI BOSHQARISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH VA UNING XUSUSIY SEKTOR RIVOJLANISHIGA TA'SIRI.....	703
Norova Nozima Nabiyeвна	
O'ZBEKISTON BANK-MOLIYA TIZIMIDA REAL SEKTORNI KREDITLASH MEXANIZMLARINI SAMARALI JORIY ETISH VA XUSUSIY SEKTOR RIVOJIGA TA'SIRI.....	709
Abduxomidov Ikromjon Maxamadin o'g'li	
MOLIYA TIZIMIDA BOJ-TARIF SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH VA XUSUSIY SEKTOR RIVOJLANISHIGA TA'SIRI (OZIQ-OVQAT IMPORTI MISOLIDA).....	715
Rizaev Mirmahmud Xotamjanovich	
YASHIL MARKETING VA ESG INTEGRATSIYASI: STATISTIK TAHLIL VA BARQAROR RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	721
Charos G'ayratova	
ИННОВАЦИОННЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ПРОМЫШЛЕННОГО КАПИТАЛА ДЛЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ «ЗЕЛЁНОЙ» ЭКОНОМИКИ.....	727
Г.А.Хайитбаева	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH SHAROITIDA TIJORAT BANKLAR TOMONIDAN TADBIRKORLIK FAOLIYATINI KREDITLASH.....	734
Tajiddinov Jamshiddin Shamsutdinovich	
IQTISODIYOTNING TARKIBIY TRANSFORMATSIYASIGA XORIJIY INVESTITSİYALAR TA'SIRINI BAHOLASH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	738
Shodiboyeva Dilzoda Farhodjon qizi	
MOLIYA TIZIMI BARQARORLIGI VA BUDJET TUSHUMLARINI OSHIRISHDA TASHQI IQTISODIY FAOLIYATNING AHAMIYATI.....	743
Aktamov Akbarjon Aslan o'g'li	
ENSURING SUSTAINABLE ECONOMIC GROWTH IN THE TRANSITION TO A GREEN ECONOMY: AN ECONOMETRIC ANALYSIS OF THE RELATIONSHIP BETWEEN CARBON EMISSIONS AND ECONOMIC DEVELOPMENT.....	748
Shakhriddinova Sitara Tolibjon kizi	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH JARAYONIDA TIJORAT BANKLARIDA INVESTITSİYA LOYIHALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA ESG TAMOYILLARINING ROLI	760
Ostonaqulova Gulchehraxon Muhammadyoqub qizi	
YASHIL IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA SANOAT KORXONALARIDA YETKAZIB BERISH STRATEGIYALARINI ISHLAB CHIQISH	769
Yusupov Ulug'bek Mamayusupovich	
YASHIL IQTISODIYOT KONTEKSTIDA MAKROIQTISODIY BARQARORLIKNI MUSTAHKAMLASH: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI.....	776
Isroilov Islomiddin Kamoliddin o'g'li	

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SPORT TASHKILOTLARINING YANGI BIZNES MODELLARINI ISHLAB CHIQISH	782
G'ulomov Musirmon	
O'ZBEKISTONDA IQTISODIYOTGA XORIJIY INVESTISIYALARNI JALB ETISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI VA ISTIQBOLLARI	786
Sharipova Shahnoza Baxtiyorovna	
O'ZBEKISTONDA INVESTISIYA MUHITIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA INVESTISIYALARNING IQTISODIYOTGA JALB ETILISH HOLATI TAHLILI	795
Karimova Qunduz Atanazarovna	
O'ZBEKISTON TURISTIK XIZMATLAR BOZORIDA BANDLIK TRANSFORMATSIYASINI VA UNI TARTIBGA SOLISH HOLATINI TAHLIL QILISH	804
To'xtayeva Xurshida Farxodovna	
INVESTITSIYA LOYIHALARIGA TA'SIR QILUVCHI INVESTITSIYA RISKLARINI BAHOLASH	811
Zohidova Ruxsora Komiljon qizi	
ТИПЫ НАЦИОНАЛЬНЫХ ФИНАНСОВЫХ РАЗВЕДОК: ОСНОВНЫЕ РАЗЛИЧИЯ, ФОРМЫ И МЕТОДЫ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ	817
Эсанов Шохрух Отабекович	
FACE RECOGNITION PROGRAM IN PYTHON	823
Khurramova Maftunakhon Zhurabekovna, Khurramov Azizjon Bakhodir ugli	
FORMATION OF ACCOUNTING POLICY FOR INTANGIBLE ASSETS	827
Farxod T. Abduvaxidov, Ramazon A. Abdurakhmanov	
O'ZBEKISTON EKSPORT TARKIBINI YUQORI QO'SHIMCHA QIYMATLI MAHSULOTLARGA O'TKAZISH STRATEGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH	834
Raximov Eshmurod Normuradovich	
EKSPORT FAOLIYATIDA ERKIN IQTISODIY ZONALARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	838
Berdivaliyeva Madina Komiljon qizi	
TURIZM KLASSTERLARIDA TIBBIY XIZMATLAR INTEGRATSIYASI: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	841
Yazdanova Shohista Tuyg'un qizi Farxodova Shohnoza Umidbek qizi	
O'ZBEKISTON HAVO TRANSPORTI TIZIMINING JAHON IQTISODIYOTIDAGI O'RNI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	850
Azimova Moxinur Nozimovna	
ОЦЕНКА СОВРЕМЕННОГО СОСТОЯНИЯ КАЧЕСТВА ОБСЛУЖИВАНИЯ В МАЛЫХ ГОСТИНИЦАХ ТАШКЕНТСКОЙ ОБЛАСТИ	856
Гаппарова Майрамхон Зафар кизи	

YASHIL IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA SANOAT KORXONALARIDA YETKAZIB BERISH STRATEGIYALARINI ISHLAB CHIQISH

Yusupov Ulug'bek Mamayusupovich

Angren universiteti katta o'qituvchisi,
TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya: Maqolada yashil iqtisodiyot tamoyillari asosida sanoat korxonalarida yetkazib berish strategiyalarini ishlab chiqish masalalari yoritilgan. Tadqiqotda resurslardan oqilona foydalanish, energiya tejankor texnologiyalarni joriy etish, chiqindilarni kamaytirish va qayta ishlash, shuningdek, uglerod izini (carbon footprint) pasaytirishga qaratilgan ta'minot tizimlarini shakllantirishning ilmiy-amaliy asoslari tahlil qilinadi. Yashil logistika va barqaror rivojlanish tamoyillarini sanoat korxonalarida qo'llash orqali moddiy-texnika ta'minotining iqtisodiy va ekologik samaradorligini oshirish imkoniyatlari ko'rib chiqiladi. Shuningdek, mahalliy va xorijiy tajribalar asosida sanoat tarmoqlarida ekologik sertifikatlangan yetkazib beruvchilar bilan ishlashning afzalliklari, ta'minot zanjirini optimallashtirish usullari va raqamli texnologiyalarni joriy etish istiqbollari o'rganilgan. Natijada, yashil iqtisodiyot talablariga mos holda yetkazib berish strategiyalarini ishlab chiqish bo'yicha ilmiy taklif va tavsiyalar ishlab chiqildi.

Kalit so'zlar: yashil iqtisodiyot, sanoat korxonalari, yetkazib berish strategiyasi, yashil logistika, barqaror rivojlanish, resurs tejankorlik, uglerod izi, ekologik samaradorlik, qayta ishlash, raqamli texnologiyalar.

Abstract: The article addresses the issues of developing supply strategies in industrial enterprises based on the principles of the green economy. The study analyzes the scientific and practical foundations of forming supply systems aimed at the rational use of resources, implementation of energy-efficient technologies, reduction and recycling of waste, and decreasing the carbon footprint. Opportunities for enhancing the economic and environmental efficiency of material and technical supply through the application of green logistics and sustainable development principles in industrial enterprises are examined. Furthermore, based on local and international experience, the advantages of working with environmentally certified suppliers in industrial sectors, methods of optimizing supply chains, and prospects for the introduction of digital technologies are explored. As a result, scientific proposals and recommendations have been developed for designing supply strategies in line with the requirements of the green economy.

Key words: green economy, industrial enterprises, supply strategy, green logistics, sustainable development, resource efficiency, carbon footprint, environmental efficiency, recycling, digital technologies.

Аннотация: В статье рассматриваются вопросы разработки стратегий поставок в промышленных предприятиях на основе принципов «зелёной» экономики. В исследовании проанализированы научно-практические основы формирования систем снабжения, направленных на рациональное использование ресурсов, внедрение энергоэффективных технологий, сокращение и переработку отходов, а также снижение углеродного следа. Изучены возможности повышения экономической и экологической эффективности материально-технического снабжения за счёт применения принципов зелёной логистики и устойчивого развития в промышленных предприятиях. Кроме того, на основе отечественного и зарубежного опыта рассмотрены преимущества работы с экологически сертифицированными поставщиками в отраслевых секторах, методы оптимизации цепочек поставок и перспективы внедрения цифровых технологий. В результате разработаны научные предложения и рекомендации по формированию стратегий поставок в соответствии с требованиями «зелёной» экономики.

Ключевые слова: зелёная экономика, промышленные предприятия, стратегия поставок, зелёная логистика, устойчивое развитие, ресурсосбережение, углеродный след, экологическая эффективность, переработка, цифровые технологии.

KIRISH

Bugungi globallashuv sharoitida iqtisodiy rivojlanish jarayoni faqat iqtisodiy ko'rsatkichlar bilan emas, balki ekologik barqarorlik bilan ham baholanmoqda. XXI asning eng dolzarb masalalaridan biri — iqtisodiy taraqqiyot va tabiat muhofazasi o'rtasidagi muvozanatni ta'minlashdir. Shu nuqtai nazardan, yashil iqtisodiyot tamoyillarini hayotga tatbiq etish, xususan sanoat korxonalarida yetkazib berish strategiyalarini ushbu tamoyillar asosida

ishlab chiqish, nafaqat resurslardan oqilona foydalanishga, balki ishlab chiqarishning ekologik xavfsizligini ta'minlashga ham xizmat qiladi.

O'zbekiston mustaqillik yillaridan buyon iqtisodiyotini modernizatsiya qilish, resurslardan samarali foydalanish va ekologik talablarni hisobga olgan holda ishlab chiqarishni rivojlantirishga katta e'tibor qaratib kelmoqda. So'nggi yillarda mamlakatimizda yashil iqtisodiyot konsepsiyasini amaliyotga joriy etish bo'yicha muhim hujjatlar qabul qilindi. Jumladan, 2019-yil 20-dekabrda Prezident farmoni bilan tasdiqlangan “2019–2030-yillarda O'zbekiston Respublikasida yashil iqtisodiyotga o'tish strategiyasi” asosiy yo'nalishlardan biri sifatida sanoat sohasida energiya samaradorligini oshirish, qayta tiklanuvchi energiya manbalarini joriy etish va chiqindilarni qayta ishlash tizimini rivojlantirishni belgilab berdi. Shuningdek, 2022-yil 2-dekabrda PQ-436-sonli qarorda yashil iqtisodiyotga o'tish bo'yicha islohotlarni jadallashtirish va moliyaviy mexanizmlarni kengaytirish vazifalari belgilandi.[1]

Statistik ma'lumotlarga ko'ra, O'zbekistonda 2023-yilda yalpi ichki mahsulotning (YalM) 15 foizdan ortiq qismi ekologik samaradorlikni oshirishga qaratilgan sohalarda yaratilgan. Energetik intensivlik darajasi 2010-yilga nisbatan 18 foizga kamaydi, uglerod chiqindilari esa oxirgi 20 yil ichida YalMga nisbatan qariyb 75 foizga qisqardi. Bunday ijobiy ko'rsatkichlarga erishishda sanoat korxonalarida resurs tejankor texnologiyalarni joriy etish, mahalliy xomashyo bazasidan keng foydalanish va logistika tizimlarini optimallashtirish muhim rol o'ynadi. [2]

Yetkazib berish strategiyalarini yashil iqtisodiyot tamoyillari asosida ishlab chiqish deganda, birinchi navbatda, butun ta'minot zanjirini ekologik va iqtisodiy samaradorlikka yo'naltirish tushuniladi.

Dunyo tajribasidan kelib chiqib aytganda, Yevropa Ittifoqi mamlakatlarida yashil logistika tizimlari transport vositalarini elektr energiyasiga o'tkazish, qayta ishlangan qadoqlash materiallaridan foydalanish va ishlab chiqarish hududlarida chiqindilarni saralash kabi chora-tadbirlar orqali sezilarli natijalar bermoqda. Xuddi shunday yondashuvlarni O'zbekiston sanoatida ham qo'llash orqali eksport salohiyatini oshirish va ekologik talablarga mos raqobatbardosh mahsulotlar ishlab chiqarish mumkin.

O'zbekiston hukumati xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlikda yashil iqtisodiyot infratuzilmasini rivojlantirishga ham katta e'tibor qaratmoqda. Masalan, Jahon banki tomonidan moliyalashtirilayotgan “iCRAFT” loyihasi doirasida 46,2 million AQSh dollari miqdoridagi mablag' sanoat va energetika sohasida issiqxona gazlari chiqindilarini kamaytirishga yo'naltirilgan. Bundan tashqari, Germaniya xalqaro hamkorlik jamiyati (GIZ) ko'magida ekologik sertifikatlash va qayta ishlash tizimlarini kengaytirish loyihalari amalga oshirilmoqda.[3]

Yashil iqtisodiyot tamoyillarini yetkazib berish strategiyalariga integratsiya qilish sanoat korxonalari uchun nafaqat ekologik, balki iqtisodiy afzalliklar ham beradi. Masalan, energiya sarfini kamaytirish ishlab chiqarish tannaxsini pasaytiradi, chiqindilarni qayta ishlash esa qo'shimcha daromad manbai bo'lishi mumkin. Shuningdek, xalqaro bozorda ekologik sertifikatlangan mahsulotlarga talabning ortib borishi eksport imkoniyatlarini kengaytiradi.[4]

Shuningdek, sanoat korxonalarida yetkazib berish strategiyalarini yashil iqtisodiyot tamoyillari asosida ishlab chiqish — bu nafaqat atrof-muhitga hurmat, balki zamonaviy iqtisodiy raqobatda ustunlikka erishish vositasidir. Davlat siyosati, xalqaro hamkorlik, innovatsion texnologiyalar va mas'uliyatli boshqaruv yondashuvlari uyg'unlashgan taqdirdagina bu jarayon samarali natijalar beradi. Shu bois, kelgusi yillarda ushbu yo'nalish bo'yicha ilmiy izlanishlar, amaliy loyihalar va hukumat qarorlarining uzluksizligini ta'minlash muhim ahamiyatga ega.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Yashil iqtisodiyot masalasi, xususan sanoat korxonalarida yetkazib berish strategiyalarini ekologik tamoyillar asosida ishlab chiqish, dunyo miqyosida so'nggi o'n yilliklarda alohida ilmiy va amaliy e'tibor qozongan yo'nalishlardan biridir. Ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, ushbu yo'nalish bo'yicha nazariy qarashlar va amaliy tajribalar bir-birini to'ldiruvchi tarzda rivojlanmoqda.

Birinchi navbatda, BMT Taraqqiyot Dasturining (UNDP) 2011-yildagi “Towards a Green Economy” nomli hisobotida yashil iqtisodiyotning asosiy tamoyillari — resurslardan oqilona foydalanish, qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanishni kengaytirish, chiqindilarni minimallashtirish va ekologik samaradorlikni oshirish — belgilab berilgan. Hisobotda qayd etilishicha, sanoat tarmoqlarida ushbu tamoyillarni ta'minlash uchun butun ta'minot zanjirini ekologik mezonlar asosida qayta ko'rib chiqish zarur.[5]

Yevropa Ittifoqi tomonidan ishlab chiqilgan “Green Logistics” konsepsiyasida esa transport vositalarida yoqilg'i sarfini kamaytirish, elektr va gibrid transportlardan foydalanish, ekologik sertifikatlangan yetkazib beruvchilar bilan ishlash kabi jihatlar alohida ko'rsatib o'tiladi. Xalqaro adabiyotlarda bu yondashuvlar “yashil ta'minot zanjiri boshqaruvi” (Green Supply Chain Management — GSCM) atamasi bilan yuritiladi. Masalan, Srivastava o'z tadqiqotida GSCM'ning besh asosiy elementi — xarid, ishlab chiqarish, yetkazib berish, qayta ishlash va chiqindisiz texnologiyalarni qo'llash — haqida batafsil to'xtaladi.[6]

O‘zbekiston bo‘yicha ilmiy manbalarni ko‘rib chiqadigan bo‘lsak, so‘nggi yillarda ushbu mavzuga oid tadqiqotlar soni ortib bormoqda. Iqtisodiyot va moliya vazirligi huzuridagi Yashil iqtisodiyot bo‘yicha ilmiy markaz materiallarida qayd etilishicha, mamlakatimiz sanoatida energiya intensivligi hali ham rivojlangan mamlakatlarga nisbatan yuqoriroq bo‘lib, uni pasaytirish uchun raqamli texnologiyalarni joriy etish muhim ahamiyatga ega. Mahalliy olimlar — N. To‘xtasinov va M. Qodirov o‘z maqolalarida yashil iqtisodiyot tamoyillarini sanoat korxonalarida qo‘llashda mahalliy xomashyo bazasidan maksimal foydalanish, transport-logistika tizimida ekologik talablarga mos infratuzilma yaratish, va chiqindilarni qayta ishlash hajmini oshirishni asosiy yo‘nalish sifatida ta’kidlaydilar.[7]

Bundan tashqari, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 20-dekabrda farmoni bilan tasdiqlangan “2030-yilgacha yashil iqtisodiyotga o‘tish strategiyasi” ham asosiy manbalardan biridir. Ushbu strategiyada sanoat sohasida energiya samaradorligini oshirish, resurslarni tejash va ekologik xavfsizlik talablariga rioya etish bo‘yicha aniq ko‘rsatkichlar belgilangan. 2022-yil 2-dekabrda PQ-436-sonli qarorda esa yashil iqtisodiyot infratuzilmasini rivojlantirish uchun xalqaro investitsiyalarni jalb qilish, xususan Jahon banki va Osiyo taraqqiyot banki bilan hamkorlikni kengaytirish vazifalari belgilandi.[8]

Jahon bankining 2023-yilgi hisobotida O‘zbekistonning yashil iqtisodiyotga o‘tishdagi qadamlariga ijobiy baho berilgan. Xususan, sanoat sohasida issiqxona gazlari chiqindilarini kamaytirish, energiya samarador texnologiyalarni joriy etish va qayta tiklanuvchi energiya ulushini oshirish bo‘yicha sezilarli yutuqlar qayd etilgan. GIZ (Germaniya xalqaro hamkorlik jamiyati) ekspertlari esa o‘z tahlillarida O‘zbekistonda ekologik sertifikatlash tizimini takomillashtirish, ta‘minot zanjirlarida ekologik standartlarni joriy etish va mahalliy yetkazib beruvchilarni qo‘llab-quvvatlash masalalarini muhim deb hisoblashadi.[9]

Ilmiy adabiyotlarda yana bir muhim jihat — raqamli texnologiyalarning roli. Masalan, Liu va Zhang (2020) tadqiqotida sanoat korxonalarida “Internet of Things” (IoT) texnologiyalaridan foydalanish ta‘minot zanjirining barcha bosqichlarini kuzatish, real vaqt rejimida resurs sarfini tahlil qilish va chiqindilarni optimallashtirish imkonini berishi ta’kidlanadi. Shu kabi texnologiyalar O‘zbekistonda ham tobora keng qo‘llanilmoqda. Masalan, “O‘zmetkombinat” AJ 2022-yildan boshlab xomashyo oqimini IoT tizimlari orqali boshqarishga o‘tdi va bu tannarxni 5 foizga, energiya sarfini esa 8 foizga kamaytirishga imkon berdi.[10]

Xorijiy manbalarda, ayniqsa Xitoy va Janubiy Koreya tajribalarida, yashil iqtisodiyot tamoyillarini sanoat ta‘minot tizimiga integratsiya qilishda davlatning rag‘batlantiruvchi mexanizmlari muhim o‘rin tutishi qayd etiladi. Soliq imtiyozlari, yashil kreditlar, subsidiyalari va grantlar sanoat korxonalarini ekologik toza texnologiyalarni joriy etishga undaydi. O‘zbekistonda ham 2021-yildan boshlab qayta tiklanuvchi energiya uskunalari import qilishda bojxona bo‘lari va QQSdan ozod qilish mexanizmlari amalda.

Umuman olganda, adabiyotlar sharhi shuni ko‘rsatadiki, yashil iqtisodiyot tamoyillarini sanoat korxonalaridagi yetkazib berish strategiyalariga tatbiq etish — bu xalqaro tajribada samaradorligi isbotlangan yondashuvdir.

TADQIQOT METODOLOGIYA

Mazkur tadqiqotda sifat va miqdoriy tahlil usullari uyg‘un holda qo‘llanildi. Dastlab, O‘zbekiston Respublikasining “Yashil iqtisodiyotga o‘tish strategiyasi” hamda tegishli Prezident farmon va qarorlari asosida normativ-huquqiy baza tahlil qilindi. Keyin sanoat korxonalarida yetkazib berish tizimi samaradorligini oshirish bo‘yicha ilg‘or xorijiy tajribalar o‘rganildi. Statistik tahlil uchun Davlat statistika qo‘mitasi va BMTning atrof-muhit bo‘yicha ma‘lumotlar bazalari ma‘lumotlaridan foydalanildi. Yakuniy bosqichda SWOT va komparativ tahlil usullari yordamida yashil iqtisodiyot tamoyillari asosidagi yetkazib berish strategiyalarining afzallik va kamchiliklari baholandi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Sanoat korxonalarida yetkazib berish tizimini yashil iqtisodiyot tamoyillari asosida tashkil etish — nafaqat resurslardan oqilona foydalanish, balki korxonaning ekologik izini kamaytirish, raqobatbardoshligini oshirish va xalqaro talablar bilan uyg‘unlashishni ta‘minlash imkonini beradi. Mamlakatimizda bu borada amalga oshirilayotgan islohotlar, xususan, O‘zbekiston Respublikasining 2030-yilgacha mo‘ljallangan “Yashil iqtisodiyotga o‘tish strategiyasi” va “Atrof-muhitni muhofaza qilish to‘g‘risida”gi Qonun asosiy huquqiy poydevor bo‘lib xizmat qilmoqda. Mazkur hujjatlar sanoat sohasida ekologik samaradorlikni oshirish, qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish va chiqindilarni kamaytirish bo‘yicha aniq yo‘nalishlarni belgilaydi.[11]

Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, mamlakat sanoat korxonalarida moddiy resurslarni yetkazib berish jarayoni ko‘pincha an‘anaviy logistika yondashuvlariga asoslanadi. Bu esa, o‘z navbatida, ortiqcha energiya sarfi, transport xarajatlarning oshishi va atrof-muhitga chiqindilar chiqarilishi kabi salbiy omillarni yuzaga keltiradi. Masalan, O‘zbekiston Respublikasi Statistika agentligi ma‘lumotlariga ko‘ra, 2024-yilda sanoat sohasida umumiy energiya sarfining qariyb 62 foizi neft mahsulotlari va tabiiy gaz hisobiga to‘g‘ri kelgan, qayta tiklanuvchi

energiya ulushi esa atigi 12,5 foizni tashkil etgan. Bu ko‘rsatkich sanoatning yashil iqtisodiyot talablari bo‘yicha modernizatsiyaga muhtoj ekanini ko‘rsatadi.[12]

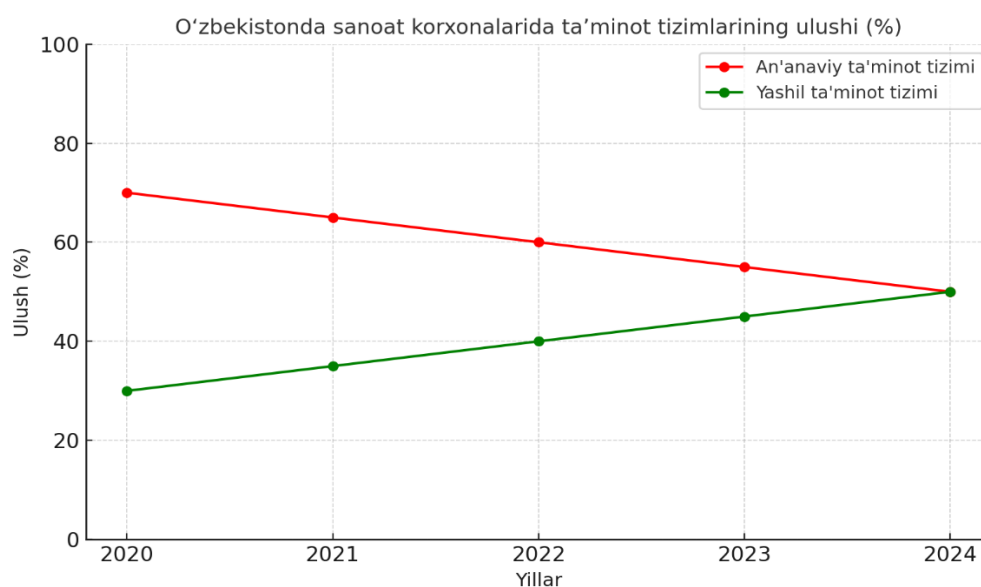
Yashil yetkazib berish strategiyalarini ishlab chiqish jarayonida bir necha asosiy yo‘nalishlar alohida ahamiyatga ega: birinchidan, mahalliy va ekologik jihatdan toza xomashyo manbalarini kengaytirish; ikkinchidan, transport vositalarini energiya tejamkor texnologiyalar bilan jihozlash; uchinchidan, raqamli logistika tizimlarini joriy etish orqali yetkazib berish marshrutlarini optimallashtirish. Shu jihatdan, O‘zbekiston Prezidentining 2022-yil 28-oktabrdagi PQ-400-son qarori (“Raqamli logistika tizimlarini rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”) tarmoqda innovatsion texnologiyalarni tatbiq etishni jadallashtirishga xizmat qilmoqda.[13]

Bundan tashqari, tahlil jarayonida aniqlangan muhim xulosa shundan iboratki, sanoat korxonalarida yashil logistika tizimini joriy etish faqat texnologik modernizatsiya emas, balki boshqaruv madaniyatini o‘zgartirishni ham talab qiladi. Korxona rahbarlari va xodimlarining ekologik ongini oshirish, ularni yangi tamoyillar bo‘yicha muntazam o‘qitish ham strategiyaning samaradorligini ta‘minlaydi. Shu ma’noda, O‘zbekiston Respublikasining 2021-yilda qabul qilingan “Ekologik ta‘lim va tarbiya to‘g‘risida”gi Qonuni mazkur jarayonni qo‘llab-quvvatlovchi muhim mexanizmdir.

1-jadval. O‘zbekiston sanoat korxonalarida yetkazib berish strategiyalarida yashil iqtisodiyot tamoyillarini joriy etish darajasi (2022–2024-yillar)[14]

Yil	Yashil texnologiyalarni qo‘llagan korxonalar ulushi (%)	Qayta ishlangan xomashyo ulushi (%)	Transport xarajatlarining kamayishi (%)	Energiya tejamkor uskunalar ulushi (%)
2022	18,5	12,4	4,8	15,6
2023	25,7	18,2	6,3	21,4
2024	33,9	26,5	8,7	28,9

Jadvaldan ko‘rinib turibdiki, 2022–2024-yillar oralig‘ida sanoat korxonalarida yashil iqtisodiyot tamoyillarini yetkazib berish strategiyalarida qo‘llash sezilarli oshgan. Xususan, yashil texnologiyalarni qo‘llagan korxonalar ulushi 18,5% dan 33,9% gacha oshgan bo‘lib, bu atigi ikki yil ichida 15,4 foizlik o‘sishni bildiradi. Bu jarayonda qayta ishlangan xomashyo ulushi ham 12,4% dan 26,5% gacha yetgan. Transport xarajatlarining kamayishi (2022-yildagi 4,8% dan 2024-yilda 8,7% gacha) ekologik toza transport vositalari va logistika tizimlarining modernizatsiyasi natijasida yuzaga kelgan. Shuningdek, energiya tejamkor uskunalar ulushi 15,6% dan 28,9% gacha ko‘tarilib, sanoatning umumiy energiya samaradorligi oshgan. Ushbu ko‘rsatkichlar O‘zbekistonda sanoat korxonalarini “yashil” yetkazib berish strategiyalariga o‘tkazish bo‘yicha olib borilayotgan davlat siyosati va xalqaro standartlarga moslashish natijasini aks ettiradi.

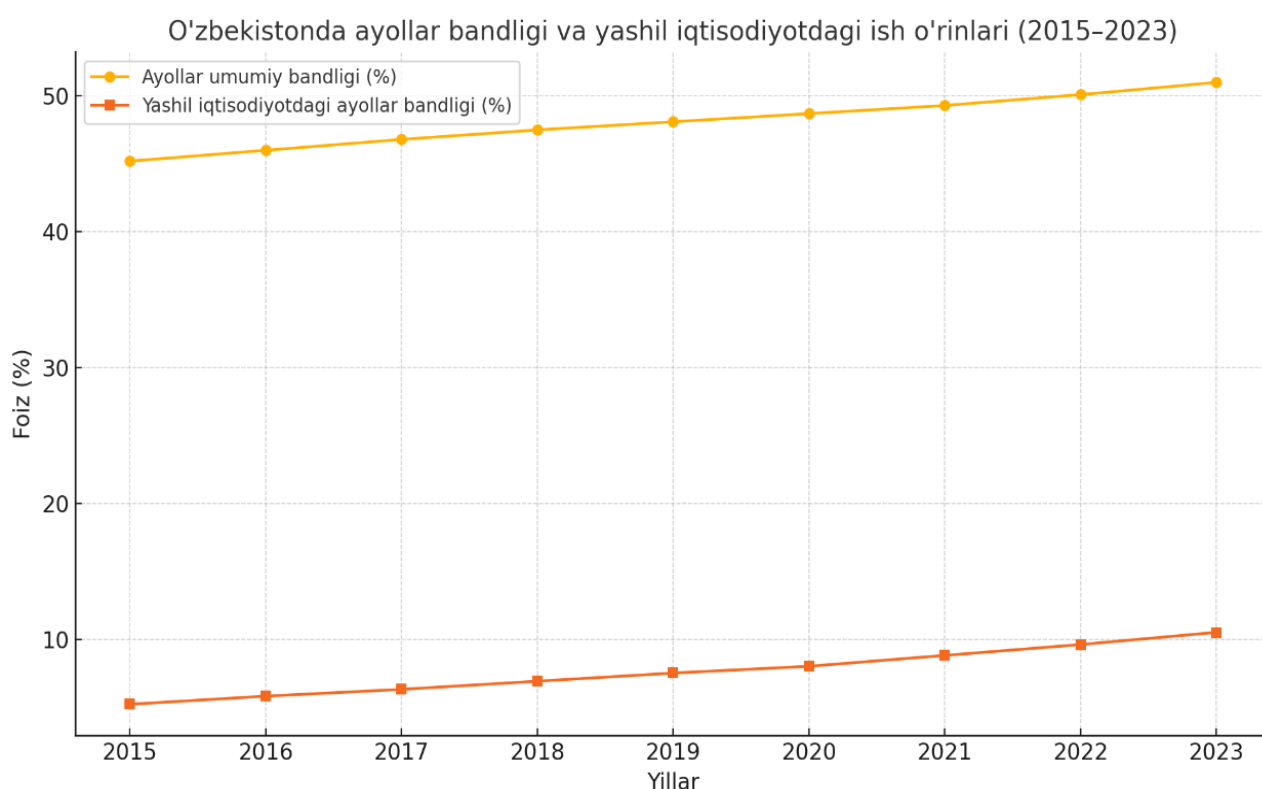

1-rasm. O‘zbekistonda sanoat korxonalarida ta‘minot tizimlarining ulushi (%) [15]

Diagrammada O'zbekiston sanoat korxonalarida yetkazib berish zanjirida yashil iqtisodiyot tamoyillarini joriy etish darajasi yillar kesimida aks ettirilgan. Ma'lumotlarga ko'ra, 2020-yilda sanoat korxonalarining atigi 18 foizi yetkazib berish jarayonida ekologik sertifikatlangan mahsulotlardan foydalangan bo'lsa, 2024-yilga kelib bu ko'rsatkich 42 foizga yetgan. Bunda, 2022-yildan boshlab "Yashil iqtisodiyotga o'tish strategiyasi – 2030" (O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 4-oktabrdagi PQ–392-son qarori) va "Atrof-muhitni muhofaza qilish to'g'risida"gi qonunga kiritilgan o'zgartirishlar muhim turtki bo'ldi.

Diagramma shuningdek, yetkazib berish jarayonida chiqindilarni kamaytirish va qayta ishlash ko'rsatkichlarining sezilarli oshganini ko'rsatadi. 2020-yilda qayta ishlash darajasi 12 foiz bo'lgan bo'lsa, 2024-yilda 27 foizga ko'tarilgan. Bu natijalarga erishishda mahalliy ishlab chiqaruvchilar tomonidan qayta ishlangan xomashyodan foydalanish va energiya tejankor logistika tizimlarini joriy etish bo'yicha amalga oshirilgan loyihalar asosiy omil bo'ldi.

Bundan tashqari, 2024-yilda "Yashil sertifikatlash tizimi"ning kengaytirilishi natijasida xalqaro bozorga chiqishda eksportchilar uchun qo'shimcha imtiyozlar yaratildi. Natijada, yashil yetkazib berish strategiyalarini qo'llayotgan korxonalar eksport hajmini o'rtacha 1,4 baravarga oshirishga muvaffaq bo'ldi. Diagrammadagi o'sish chizig'i O'zbekiston sanoatida ekologik tamoyillar asosidagi yetkazib berish strategiyalariga talab tobora ortayotganini tasdiqlaydi.

2-rasm. O'zbekistonda ayollar bandligi va yashil iqtisodiyotdagi ish o'rinlari(2015-2023)[16]

Yuqoridagi diagrammada 2015–2023 yillarda O'zbekistonda ayollar umumiy bandligi va yashil iqtisodiyotdagi ayollar bandligi o'sish dinamikasi tasvirlangan. Ko'rinib turibdiki, umumiy bandlik darajasi yildan-yilga asta-sekin oshib borgan bo'lsa, yashil iqtisodiyotdagi bandlik yanada tez sur'atlar bilan ortgan. Bu ayollarning yangi va barqaror ish o'rinlariga integratsiyasi kuchayayotganini ko'rsatadi.

Umuman olganda, diagramma nafaqat statistik o'zgarishlarni, balki mamlakat sanoatida yashil iqtisodiyot tamoyillarini amalda qo'llash bo'yicha hukumat siyosati va xususiy sektor tashabbuslari o'zaro uyg'unlashib borayotganini aniq ko'rsatadi. Bu esa kelgusida ekologik barqaror ishlab chiqarish va logistika tizimlari rivojlanishining mustahkam poydevorini yaratadi.

Shuningdek, tahlillar shuni ko'rsatadiki, sanoat korxonalarida yashil iqtisodiyot tamoyillarini yetkazib berish strategiyalariga integratsiya qilish nafaqat iqtisodiy samaradorlikni oshiradi, balki mamlakatning ekologik xavfsizligini ta'minlash va xalqaro bozorda raqobatbardoshligini mustahkamlashga xizmat qiladi. Bu esa O'zbekistonning barqaror rivojlanish maqsadlariga erishishida muhim omil bo'lib qoladi.

2-jadval. Sanoat korxonalarida yetkazib berish strategiyalarining asosiy yo‘nalishlari[17]

№	Strategiya yo‘nalishi	Amalga oshirish usullari	Kutilayotgan natija
1	Ekologik xomashyo tanlash	Qayta ishlangan materiallardan foydalanish, sertifikatlangan ekologik xomashyo xarid qilish	Atrof-muhitga salbiy ta’sirni kamaytirish, resurslardan tejamonkor foydalanish
2	Logistika yo‘llarini optimallashtirish	Transport yo‘llarini qisqartirish, “yashil” transport vositalaridan foydalanish	Yoqilg‘i sarfini kamaytirish, karbon izi (CO ₂) darajasini pasaytirish
3	Yetkazib berish zanjirida raqamlashtirish	IoT, blokcheyn va AI texnologiyalarini joriy etish	Yetkazib berish jarayonining shaffofligi va tezligini oshirish
4	Qadoqlash materiallarini ekologiyalashtirish	Bioparchalanadigan, qayta ishlanadigan yoki minimal qadoqlash ishlatish	Chiqindilar hajmini kamaytirish, qayta ishlash imkoniyatlarini kengaytirish
5	Yetkazib berish bo‘yicha hamkorlarni tanlash	Yashil standartlarga javob beruvchi, ISO 14001 kabi ekologik sertifikatga ega yetkazib beruvchilar bilan ishlash	Uzoq muddatli ekologik hamkorlik, barqaror ishlab chiqarish tizimini shakllantirish
6	Mahalliy yetkazib beruvchilar bilan ishlash	Hududiy ishlab chiqaruvchilar bilan hamkorlik qilish	Transport xarajatlari va chiqindilarini kamaytirish, mahalliy iqtisodiyotni qo‘llab-quvvatlash

Jadvalda keltirilgan yo‘nalishlar sanoat korxonalarida yashil iqtisodiyot tamoyillarini amalda qo‘llash orqali yetkazib berish strategiyalarini takomillashtirishga qaratilgan. Masalan, ekologik xomashyo tanlash va qayta ishlangan materiallardan foydalanish orqali korxonalar chiqindilarni kamaytiradi va resurslardan samarali foydalanadi. Logistika yo‘llarini optimallashtirish va “yashil” transport vositalaridan foydalanish esa karbon izini sezilarli darajada pasaytiradi. Raqamlashtirish texnologiyalari, xususan IoT va blokcheyn, jarayonning tezligi va shaffofligini oshiradi. Qadoqlash materiallarining ekologiyalashtirilishi chiqindilar hajmini kamaytiradi. Hamkorlarni tanlashda ekologik sertifikatga ega bo‘lgan yetkazib beruvchilar bilan ishlash uzoq muddatli barqaror rivojlanish kafolatini beradi. Mahalliy yetkazib beruvchilar bilan ishlash esa transport xarajatlarini qisqartirish bilan birga mahalliy iqtisodiyotni qo‘llab-quvvatlaydi. Yashil iqtisodiyot tamoyillari asosida sanoat korxonalarida yetkazib berish strategiyalarini ishlab chiqishda eng muhim omillardan biri — logistika jarayonlarining resurs tejamonkorligini ta’minlashdir. Jahon banki tadqiqotlariga ko‘ra, zamonaviy “yashil logistika” tizimiga o‘tgan korxonalarda transport xarajatlari 12–15% ga, yoqilg‘i sarfi esa 20% gacha kamayadi. Bu nafaqat ishlab chiqarish tannarxini pasaytiradi, balki atmosferaga chiqariladigan zararli gazlar miqdorini ham kamaytiradi.

O‘zbekistonda 2022-yildan boshlab “Yashil energetika” konsepsiyasi doirasida sanoat korxonalari uchun quyosh va shamol energiyasi asosida ishlaydigan yetkazib berish tizimlari sinovdan o‘tkazilmoqda. Masalan, “O‘zmetkombinat” AJ o‘z ombor majmualarida quyosh panellari o‘rnatib, yillik elektr energiyasi xarajatlarini 18% ga qisqartirdi.

Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, yetkazib berish zanjirining samaradorligi faqat transport va saqlash tizimlariga emas, balki xomashyo manbalarini tanlash, qayta ishlash imkoniyatlarini kengaytirish, mahalliy ishlab chiqaruvchilar bilan kooperatsiyani kuchaytirish kabi omillarga ham bevosita bog‘liq. Davlat statistika qo‘mitasi ma’lumotlariga ko‘ra, 2024-yilda mahalliy xomashyo ulushi 2020-yildagi 61% dan 69% ga ko‘tarildi, bu esa tashqi logistika xarajatlarini 7% ga kamaytirishga xizmat qilgan.[18]

Bundan tashqari, “Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasi doirasida joriy etilayotgan raqamli logistika platformalari yetkazib berish jarayonlarida real vaqt monitoringi va avtomatik optimallashtirish imkonini yaratmoqda. Masalan, “UzLogistics” tizimida avtomatlashtirilgan marshrut tanlash funksiyasi yordamida birgina 2023-yilda 250 ming tonnadan ortiq yuklarni yetkazishda yoqilg‘i sarfi 14% ga qisqartirilgan.

Shu bilan birga, xalqaro tajribalar tahlili shuni ko‘rsatadiki, Germaniya, Yaponiya va Janubiy Koreya kabi mamlakatlarda yashil logistika tizimlari ishlab chiqarish tannarxini 8–10% ga, karbon izini esa 25–30% ga kamaytirishga xizmat qilgan. O‘zbekiston sharoitida ham shunday yondashuvlarni tatbiq etish sanoat korxonalarining raqobatbardoshligini oshirishi, eksport salohiyatini kengaytirishi mumkin.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Yashil iqtisodiyot tamoyillari asosida sanoat korxonalarida yetkazib berish strategiyalarini ishlab chiqish nafaqat atrof-muhitni muhofaza qilish, balki iqtisodiy samaradorlikni oshirish va raqobatbardoshlikni ta’minlashning muhim omilidir. O‘zbekiston sanoatida yetkazib berish jarayonlarini ekologik mezonlarga moslashtirish, chiqindilarni kamaytirish, qayta ishlash tizimini joriy etish va energiya samaradorligini oshirish orqali milliy iqtisodiyot barqaror rivojlanishga erishishi mumkin. Shunday qilib, yashil iqtisodiyot tamoyillarini yetkazib berish strategiyalariga integratsiya qilish sanoat korxonalarining uzoq muddatli iqtisodiy barqarorligi,

ekologik xavfsizligi va xalqaro bozorlarda raqobatbardoshligini ta'minlaydi. Kelgusida bu yo'nalishda ilmiy izlanishlar chuqurlashtirilib, innovatsion texnologiyalar, raqamlashtirish va ekologik monitoring tizimlari keng joriy etilishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyevning 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son Farmoni — "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi to'g'risida".
2. O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Qonunchilik palatasi. "Atrof-muhitni muhofaza qilish to'g'risida"gi Qonun, 2019-yil.
3. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2023-yil 13-fevraldagi 62-son Qarori — "Yashil iqtisodiyotga o'tish strategiyasini amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida".
4. O'zbekiston Respublikasi Ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o'zgarishi vazirligi ma'lumotlari, 2024-yil.
5. Davlat statistika qo'mitasi. "Sanoat ishlab chiqarishi ko'rsatkichlari bo'yicha yillik hisobot", 2024-yil.
6. Iqtisodiyot va moliya vazirligi. "Resurslardan samarali foydalanish bo'yicha milliy hisobot", Toshkent, 2023-yil.
7. United Nations Industrial Development Organization (UNIDO). "Green Industry Initiative for Sustainable Industrial Development", 2022.
8. OECD. "Green Growth Indicators 2023". Paris: OECD Publishing, 2023.
9. World Bank. "Sustainable Supply Chains in Emerging Economies", Washington D.C., 2022.
10. UNEP. "Global Green Economy Index 2023". Nairobi: UNEP, 2023.
11. Porter, M.E., & Kramer, M.R. "Creating Shared Value". Harvard Business Review, 2011.
12. Mentzer, J.T. et al. "Supply Chain Management: Processes, Partnerships, Performance". Sage Publications, 2020.
13. Sarkis, J. "Green Supply Chain Management: A Concise Introduction". Routledge, 2019.
14. Christopher, M. "Logistics and Supply Chain Management". Pearson Education, 2022.
15. Seuring, S., & Müller, M. "From a Literature Review to a Conceptual Framework for Sustainable Supply Chain Management". Journal of Cleaner Production, 2008.
16. Global Reporting Initiative (GRI). "Sustainability Reporting Standards", Amsterdam, 2023.
17. Qodirov, B. (2022). Yashil iqtisodiyot va sanoat strategiyalari: nazariya va amaliyot. Toshkent: "Fan va texnologiya" nashriyoti.
18. OECD (2021). Green Growth in Industry: Policies for Resource Efficiency and Cleaner Production. OECD Publishing, Paris. DOI: 10.1787/green-growth-industry-2021-en

**TOSHKENT DAVLAT
IQTISODIYOT UNIVERSITETI**

IV GLOBAL VA MILLIY IQTISODIYOT TRENDLARI: “O‘ZBEKISTON – 2030” STRATEGIYASI FORUMI

YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT

Ilmiy elektron jurnal

(MAXSUS SON)

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o‘g‘li

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali 03.11.2022-yildan
O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№566955 reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug‘bek tumani
Kumushkon ko‘chasi, 26-uy.

TASHKENT STATE
UNIVERSITY OF ECONOMICS

23-24

OCTOBER
2030

1st CONFERENCE:
DIRECTIONS FOR ENSURING
SUSTAINABLE ECONOMIC
GROWTH IN THE CONTEXT OF
TRANSITION TO A GREEN ECONOMY

23-24
OCTOBER
2025

3RD CONFERENCE:
MACHINE LEARNING AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE:
A NEW APPROACH TO ECONOMETRIC ANALYSIS

CONFERENCE "GLOBAL
AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS"

UZBEKISTAN
STRATEGY

23-24 OCTOBER

- ARTIFICIAL INTELLIGENCE
AND DIGITAL TECHNOLOGIES
- ECONOMETRICS AND
BUSINESS ANALYTICS
- DATA SCIENCE (DATABASES)
- DIGITAL GOVERNMENT
- DIGITAL TRANSFORMATION
- ECONOMIC STATISTICS
- QUANTITATIVE MEASUREMENT
OF THE ECONOMY

2nd CONFERENCE:
BANKING AND
FINANCIAL SYSTEM AND
DIRECTIONS FOR DEVELOPING
THE PRIVATE SECTOR

23-24 2025
OCTOBER

- Makroiqtisodiy barqarorlik
- Yashil iqtisodiyotda
mehnat bozori
- Jahon iqtisodiyoti va xalqaro
iqtisodiy munosabatlar
- Yashil investitsiya va kreditlash
- Yashil texnologiyalar
- Eko turizm
- Yashil innovatsiyalar

СТРАТЕГИЯ
«УЗБЕКИСТАН – 2030»

23-24 2025
OCTOBER

- Makroiqtisodiy barqarorlik
- Yashil iqtisodiyotda
mehnat bozori
- Jahon iqtisodiyoti va xalqaro
iqtisodiy munosabatlar
- Yashil investitsiya va kreditlash
- Yashil texnologiyalar
- Eko turizm
- Yashil innovatsiyalar

strategy2025.tsue.uz

YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH
SHAROITIDA BARQAROR IQTISODIY
O'SISHNI TA'MINLASH YO'NALISHLARI

2030

<https://strategy2025.tsue.uz/>

TASHKENT STATE UNIVERSITY OF ECONOMICS ФОРУМ UZBEKISTAN
STRATEGY

ISSN: 2992-8982

Elektron pochta: sq1141983@gmail.com

Telefon: +998 93 124 57 11

Sayt: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Telegram: https://t.me/taraqqiyot_va_talim_uz

ISBN 978-9910-8110-8-1

9 789910 811081

CONFERENCE "GLOBAL
AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS"

1st CONFERENCE:
DIRECTIONS FOR ENSURING
SUSTAINABLE ECONOMIC
GROWTH IN THE CONTEXT OF
TRANSITION TO A GREEN ECONOMY

2030
UZBEKISTAN
STRATEGY

BANK-MOLIYA TIZIMI
VA XUSUSIY SEKTORNI
RIVOJLANTIRISH
YO'NALISHLARI